

Titta men inte se

Publicerad 11 februari 2014 05.30 · Uppdaterad 11 februari 2014 08.29

TEXT: MALENA FORSARE

Kultur & Nöjen. Malena Forsare om "The Sami Chinese Project" – som nyss gästseplade på Dansstationen i Malmö.

Gamla samiska traditioner möter kinesisk estetik i ett sökande efter globalt skapande." Blunda en stund, tänk efter. Vad är det för bilder som poppar upp i frontalloben? Om ingen personlig erfarenhet av samisk respektive kinesisk kultur finns, kanske insidan av medvetandet tecknar asiatiska ögondrag eller kroppar som rör sig längs en trafikerad aveny. Kanske tänker vi "rennäring" eller "silversmide". Sannolikt samlar hjärnan ihop vad den har av lösryckta idéer om någon annan plats på jorden.

Men när Norrlandsoperan under två år stöttat ett samarbete mellan TAO Dance Theater och samiska musiker med premiär i Umeå (1/2), syns inga enkla identitetsmarkörer på scenen. Istället: en pulserande organism med tolv fötter, svart som av sammet och tjära. Totalt tio artister på golvet och knappt någon som visar ansiktet.

Redan i titeln har "The Sami Chinese Project" något förföriskt över sig. Och låt oss genast tala om de förstnämnda; om samerna. För om svensk kulturbevakning väl aldrig, med något litet populärmusikaliskt undantag, fördjupar sig i något som har med samer att göra, tycks vår ytliga kulturhuvudstadsorientering handla inte minst om just detta. Samer – och is. Det främmande och obearbetade i vår norra geografiska utpost. Vårt dåliga samvete. Vår fjösiga fantasi när vi ska brainstorma kring begreppet "svensk minoritet".

Här slås nu mynt av våra fantomsmärtor. Det har repats både i Saxnäs och i Peking, men det interkulturella konceptet landar i förhöjd abstraktion snarare än i ett bjärt bildgalleri. Halvvägs in i föreställningen fortsätter dansarna att pumpa likt en tusenfoting som plågas av elchocker. Simon Issát Marainens jojk har lämnat inledningens inträngande vackra enslighet och grymtar istället allt djupare ner i mikrofonen. Alla på scenen har ryggen vänd mot publiken.

"The Sami Chinese Project" (gästspel på Dansstationen i Malmö 9–10 februari) iscensätts liksom i sidled. Den genomborrande svarta färgen i scenrummet silas sobert i Ellen Ruges ljus: ibland vänder sig de nakna insektsfötterna om i mörkret, ibland böjer dansarna sina halsar bakåt. Hela tiden framställer de sig som ett kollektiv, halvt dolt för våra giriga blickar. På avstånd från vår hunger efter att ta del av deras exotiska möte med den djupt rotade kulturen i Norrland.

Mot slutet låter Simon Issát Marainen ljuset falla över sitt ansikte medan hans jojk låter mörkret omfamna rummet. Men inte ens under applådetacket avslöjar de kinesiska dansarna i Tao Dance Theater sinnesrörelse. De håller ihop utan någon spricka. Efteråt kan jag inte sluta grubbla över vad som skapar den här påträngande iveren i mig; efter att få kika in.